

Şahıs İşletmesinin Yıllara Sari İşlerinden Doğan İade Alacağının, Tür Değişikliği Suretiyle Kurulan Anonim Şirketin Borçlarına Mahsup Talebi hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	E-38418978-120[121-2022/6]-576750
Tarih	09.10.2024

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

Ankara Defterdarlığı

Gelir Kanunları Gelir Vergileri Grup Müdürlüğü

Sayı : E-38418978-120[121-2022/6]-576750

09.10.2024

Konu : Şahıs İşletmesinin Yıllara Sari İşlerinden Doğan İade Alacağının, Tür Değişikliği
Suretiyle Kurulan Anonim Şirketin Borçlarına Mahsup Talebi

İlgi : 19.09.2022 tarihli özelge talebiniz.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzun incelenmesinden; 19/8/2020 tarihinden itibaren ikamet amaçlı olmayan binaların inşaatı ve ikamet amaçlı binaların inşaatı faaliyetlerinden dolayı gelir vergisi mükellefiyetinizin olduğu, söz konusu faaliyetiniz kapsamında gerçekleştirdiğiniz birden fazla takvim yılına sirayet eden inşaat ve onarma işiniz kapsamında tarafınıza yapılan hakediş ödemeleri üzerinden

yapılan gelir vergisi tevkifatı nedeniyle iade alacağınızın bulunduğu, 21/9/2021 tarihinde şahıs işletmenizi tür değişikliği yoluyla tüm aktif ve pasifi ile birlikte ... İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye dönüştürdüğünüzü belirterek söz konusu iade tutarlarının ... İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin vergi borçlarına mahsup edilip edilemeyeceği hususunda görüş talep ettiğiniz anlaşılmıştır.

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun;

-42 nci maddesinde, "*Birden fazla takvim yılına sirayet eden inşaat (dekapaj işleri de inşaat işi sayılır) ve onarma işlerinde kar veya zarar için bittiği yıl kati olarak tespit edilir ve tamamı o yılın geliri sayılarak, mezkur yıl beyannamesinde gösterilir.*"

-44 üncü maddesinde, "*İnşaat ve onarma işlerinde geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hallerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarih; diğer hallerde işin fiilen tamamlandığı veya fiilen bırakıldığı tarih bitim tarihi olarak kabul edilir. Bitim tarihinden sonra bu işlerle ilgili olarak yapılan giderler ve her ne nam ile olursa olsun elde edilen hasılat, bu giderlerin yapıldığı veya hasılatın elde edildiği yılın kâr veya zararının tespitinde dikkate alınır.*"

hükümlerine yer verilmiştir.

Ayrıca, anılan Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında sayılan kişi ve kuruluşların aynı maddede bentler hâlinde sayılan ödemeleri yapmaları hâlinde bu ödemeler üzerinden tevkifat yapacakları hüküm altına alınmış olup, aynı maddenin (3) numaralı bendinde; bu Kanunun 42 nci maddesi kapsamına giren işler dolayısıyla bu işleri yapanlara (kurumlar dahil) ödenen istihkak bedelleri üzerinden sorumlularca gelir vergisi tevkifatı yapılması öngörülmüş, %3 olarak uygulanan tevkifat oranı 04/02/2021 tarihli ve 31385 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 3491 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile %5 olarak belirlenmiştir.

Öte yandan, anılan Kanunun 121 inci maddesinde;

"*Yıllık beyannamede gösterilen gelire dahil kazanç ve iratlardan bu kanuna göre kesilmiş bulunan vergiler, beyanname üzerinden hesaplanan Gelir Vergisi'nden mahsubedilir.*

Mahsubu yapılan miktar Gelir Vergisi'nden fazla olduğu takdirde aradaki fark vergi dairesince mükellefe bildirilir ve mükellefin tebliğ tarihinden itibaren bir yıl içinde müracaatı üzerine kendisine red ve iade olunur.

Maliye Bakanlığı; iadeyi mahsuben veya nakden yaptırmaya, inceleme raporuna, yeminli mali müşavir raporuna veya teminata bağlamaya ve iade için aranılacak belgeleri belirlemeye yetkilidir.

Bu yetki; kazanç türlerine, iade şekillerine, geliri elde edenin veya ödemeyi yapanın hukuki statüsüne göre ayrı ayrı kullanılabileceği gibi belli hadler çerçevesinde de kullanılabilir.

Mahsuben iade işlemi, aranan tüm belgelerin tamamlanması koşuluyla, yıllık gelir vergisi beyannamesinin verildiği tarih itibarıyla yapılır. İkmalen veya resen yapılan tarhiyatlarda mahsup işlemi, mahsup talebine ilişkin dilekçe ve eklerinin eksiksiz olarak vergi dairesi kayıtlarına girdiği tarih esas alınarak yapılır. Aranan belgelerin tamamlanması aşamasında yapılan tahsilatlar yönünden düzeltme yapılmaz.

Kontrol edilen yabancı kurumlara yapılan ödemeler üzerinden 94 üncü maddesinin ikinci fıkrası uyarınca kesilen vergiler, Türkiye'de yıllık beyannameyle bildirilen kontrol edilen yabancı kurum kârı üzerinden hesaplanacak gelir vergisinden mahsup edilebilir. Mahsup edilecek vergi, kontrol edilen yabancı kurumun bu ödemelerden kaynaklanan kazancına isabet eden gelir vergisinden fazla olamaz."

hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun "İşi Bırakmanın Tarifi" başlıklı 161 inci maddesinde;

"Vergiye tabi olmayı gerektiren muamelelerin tamamen durdurulması ve sona ermesi işi bırakmayı ifade eder."

hükmüne yer verilmiştir.

Ayrıca, 252 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinin "1. Tevkif Yoluyla Kesilen Vergilerin Mahsup ve İadesi" başlıklı bölümünde,

"...

1.3. Diğer Vergi Borçlarına Mahsup veya Nakden İade

1.3.1. Mahsup Yoluyla İade

Tevkif yoluyla kesilen vergilerin yıllık beyannamedeki mahsuplar sonunda kalan kısmının diğer vergi borçlarına mahsup talebi tutarına bakılmaksızın, inceleme raporu ve teminat aranılmadan yerine getirilir.

Bunun için mahsup talebinin 10/10/2013 tarihli ve 28791 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 429)'nin ekinde yer alan iade talep dilekçesi (1A) ile yapılması gerekmektedir. Mahsuba ilişkin iade talep dilekçesinin (1A) verilmiş olması kaydıyla, mükelleflerin vergi borçlarına ilişkin mahsup talepleri yıllık beyannamenin verildiği tarih esas alınarak yerine getirilir.

...

Mükellefler dilerlerse ortağı bulundukları adi ortaklık veya kollektif şirketlerin müteselsilen sorumlu oldukları vergi borçlarına da mahsuben iade talebinde bulunabilirler. Bu taleplerin yerine getirilebilmesi için, iade alacaklısı mükellefin muaccel hale gelmiş vergi borcunun bulunmaması ve mahsup dilekçesinde adi ortaklık veya kollektif şirketin hangi dönem borçları için mahsup talep edildiğinin belirtilmesi gerekir.

Mahsup talebine ilişkin iade talep dilekçesinin (1A) vergi dairesi kayıtlarına girdiği tarih esas alınır.

...

1.3.2. Nakden İade

...

Nakden iade edilebilir aşamaya gelen alacağın üçüncü şahısların vergi borçlarına mahsubu talep edilebilir. Bu mahsup işlemine ilişkin verilecek iade talep dilekçesine (1A), Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 429)'nin ekinde yer alan "Üçüncü Kişilerin/Kurumların Vergi Borçlarına Mahsup Talebine İlişkin Liste" eklenir. Bu şekilde yapılan mahsup talepleri düzeltme fişinin onaylandığı tarih itibarıyla yerine getirilir.

..."

açıklamaları yer almaktadır.

Yukarıda yer alan hüküm ve açıklamalar çerçevesinde, şahıs işletmenizin; sermaye şirketine dönüşümü nedeniyle tür değişikliğine ilişkin kararın ticaret sicilinde tescil edildiği tarih itibarıyla sona erdiğinin ve bahsi geçen yıllara yaygın inşaat ve onarma işinin şahıs işletmeniz yönünden bittiğinin kabulü gerekmektedir.

Dolayısıyla, şahıs işletmenizin tür değişikliği tarihine kadar olan hesaplarının kapatılarak yıllara sari inşaat ve onarma işine ait kar veya zararın tespit edilmesi, tespit edilen bu kar veya zararın şahıs işletmeniz tarafından genel esaslara göre yıllık gelir vergisi beyannamesiyle beyan edilmesi ve beyan edilen kazanç üzerinden hesaplanan gelir vergisinden, yıllara sirayet eden inşaat ve onarma işi dolayısıyla tarafınıza ödenen hakedişler üzerinden tevkif edilen vergilerin mahsup edilmesi gerekmekte olup, mahsup sonrası iade alacağının doğması durumunda bu tutarın adı geçen anonim şirketinizin vergi borçlarına mahsup edilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, söz konusu iade alacağınızın 252 Seri No.lu Gelir Vergisi Kanunu Genel Tebliğinde belirtilen esaslar çerçevesinde, nakden iade edilebilir aşamaya gelmesi halinde, ortağı olduğunuz anonim şirketin vergi borçlarına mahsup edilebileceği tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026